

HISTORIA D' UNA PARELLA DE *BECHS DE CORAL*

(ESTRELLA CINEREA)

POSADA EN LLIBERTAT EN EL POBLE DE TEYÁ

PER D. JACINTO BARRERA Y ARENAS

A primers de Setembre del passat any de 1904 comparegué n' el jardí de casa, ahont hi tinch una gran aucellera poblada d' aucells tropicals, un *blauhet* (*Estrela phoenicoptis*) procedent del Senegal y escapat dos setmanas abáns d' una casa distant 300 metres de la mèva. Aquest aucell, no sols había tingut que buscarse la vida per los camps del poble durant los quinze días que gosaba de llibertat, sinó que ademés había sabut lliurarse de la persecució de sos naturals enemichs. Semblant aventura va ferme concebir l' idea de que potser, tant ell com sos congéneres, podrián aclimatarse á Teyá y criarhi, en companyia del gafarró, verdum y cadernera, augmentant aixís la fauna ornitológica del pays. No 'm preocupaban las baixas temperaturas de l' hivern, puig que había observat que los de l' aucellera suportaban mòlt bè, sense sufrirne gens ni mica, no sols dels frets, sinó fins de las fortas tramontanas d' aqueixa crua estació, y aixó que dita aucellera está tan desabrigada y tan mal orientada que mòlts días al matí trovaba glassada l' aygua de l' estany d' ahont beuhen y en el que 's banyan. N' obstant, per assegurar més lo resultat, vaig esperar fer l' ensaig d' aclimatació per la primavera, y mentres tant á fi de que no s' esbarriés l' esmentat *blauhet*, vaig posarli panís en un platet colocat al peu de l' aucellera, del que venia á menjar tots els días.

A últims de Mars, quan la temperatura mitja había ja pujat á 15°, vaig créurer arribada la oportunitat de fer l' ensaig. Al efecte, váreig posar en llibertat 10 parellas de diferentas especies de *bengalins*, entre las que ni había una de *bechs de coral*, qu' es de la qu' en faré l' historia en aquesta nota.

A fi de que no s' esbarriessin las parellas esmentadas y de

facilitar en lo possible l' alimentació de las crías, vaig procurar que may faltés panís en el sobredit platet colocat al peu de l' aucellera. Els *bechs de coral* durant los primers dias anaban sempre junts, y junts venían á menjær; aixó 'm demostraba qu' estaban aparellats, pero com transcorregut algún temps vinguessin per separat, vaig presumir qu' estaban fent lo níu ó que ja covaban. Aixís va esser en efecte, ja que al cap d' un mes y mitj d' haberlos donat la llibertat, ó sía á primers de Maig, un noy me va portar un níu qu' ell creya de ratas, pero que un cop examinat vaig comprendre qu' era dels *bechs de coral*; níu que contenía dintre cinch ous blanchs ab l' ancellet ja format. Lo tal níu construït sobre una gròixuda branca de garrofer, tan inclinada que casi bè era horizontal, constaba de dos habitacions, l' una en forma de meló ab un petit forat mòlt dissimulat á la part de baix d' un dels extrems, qu' era la que contenía els ous; l' altre, de forma d' un níu ordinari obert per sobre, colocat sobre la primera en la part oposada á l' abertura, no contenía res dintre.

Lo níu cobert presentaba la notable particularitat de que tenía encastats al demunt varis trossos d' excrements d' animals, que feyan mòlta fetor (1). Els materials de qu' estaba construït eran brins de fenás (*brachipodium ramossum*), graminea propia de la estació y mòlt abundant en els marges.

Esguerrada aquesta cria ne comensaren un' altre, lo qual níu no vaig trobar, pero á primers de Juliol compareixeren los pares ab un fili mòlt bonich, que als pochs dias ja 's prenía 'l menjar. Al cap d' unas dos setmanas va desaparèixer lo fill, no havent sabut may més res d' ell. Los pares feren un tercer níu, que colocaren sobre terra al peu d' un marge dintre una mata d' avellaners. Aquest níu, enterament igual al del garrofer, pero construït ab brins de *Eragrostris megas-*

(1) Lo Dr. Russ en la seva *Monografia dels aucells exòtics engabiats*, diu que los seus *bechs de coral* incrustaban llurs níus ab petxinetes, trossos d' os de cipia y esclobias d' ou, qu' ell creya ho feyan per adornarlos.

tachie, lo abandonaren després d' haberhi fet los ous; la causa que 'ls obligá á deixar-lo me quedá desconeguda.

Algúns temps després á primers de Setembre desapareixé lo mascle, y habent quedat viuda la femella li váreig donar un nou company que treguí de l' aucellera. Inmediatament se posaren á fer níu, que colocaben també á terra, al peu d' un marge, pero dintre una mata de geranis (*pelargonium*). Quan ja hi había dos ous va desapareixer la femella, probablement agafada per algú gat. Alashoras váreig agafar lo mascle y lo torní á l' aucellera. Las crías de las demás parellas, que com he dit eran en nombre de 10, me donaren tan mal ó pitjor resultat que la dels bechs de coral. D' aquells no vaig veurer més prole que un fill dels ventres-taronja (*Estrelda subflava*), que també va compareixer als 15 días, y dos fills dels mandarins (*Amadina castanotis*), que al cap de un mes de volar sempre junts pe'l jardí, separats ja de sos pares ne desaparequí un, probablement víctima també d' un gat.

Tot aixó y el veurer que sols quedaban cinch individus de l' aplech d' aucells que había posat en llibertat me determiná agafarlos y ficarlos á l' aucellera.

Com se veu, els ensaigs d' aclimatació que vaig posar en práctica fracassaren completament. ¿Quina va esser la causa? Desde ja no 's pot atribuhir á la falta de menjar, ja que las parellas podían disposar sempre que volguessin del panís que jo 'ls suministraba, com també de llavors tendres d' herbas y d' insectes, mòlt abundants uns y altres en aquella estació. La veritable causa en ei mèu entendre l' hem de buscar en sos enemichs, ocupant entre ells el primer lloch lo gat doméstich. Els aucells del pays quan tenen la cria petita, ja siga en lo níu, ja trescant pe'ls arbres ó bardissas, vigilan mòlt á n' aquest diminut tigre, considerant-lo ab rahó com l' enemich més temible pera la sèva prole: sempre que 'l veuhen prop de sos fills, procuran hostigar-lo per tots els medis qu' están á son alcáns, fins á fer-lo fugir. Es curiós y fins distret contemplar las tretas de que 's valen per conseguir-ho. Las aurenetas ab lleuger vol li passen disparadas com una llensadora pera sobre son cap, fent un xisplet al

mateix temps que li pegan un cop d'ala; las tayaretas de bardissa procuran amohinarlo ab son monóton tré, tré, tré, y si no ho consegueixen ab aixó y creuen que lo perill es imminent, s'arrossegan per terra fingintse feridas, allunyant d'aquesta manera lo gat del lloch ahont hi tenen els petits; los pardals ab lo sèu sorollós treu, treu, treu, mouhen tal xi-barri que tot ser que tè orelles surt á veurer qué hi ha y lo gat avergonyit s'escorra; los verdums y gafarrons ab son planyider tiuit, tiuit, demanan assistencia dels demés, fins que per últim el gat mitj aturidit per semblant esbalot y tement esser denunciát á sos enemichs per tal cridoria, determina retirarse, quedant als pochos moments en pau tot lo voral. Donchs bè, després d'observar aquest quadro, un queda sorprés al veurer que 'ls aucells tropicals se 'l miran y contemplan ab la major indiferencia, movent més aviat sa curiositat que no infundintlos cap temor. Y no es que 'ls falti instint ó que no tinguin enemichs y tant ó més temibles en lo sèu pays, á judicar per la forma y altres circumstancias de son níu; pero aquestos enemichs serán de mena mòlt distinta dels del nostre. A Teyá cap auell fa lo níu cobert, porque no hi ha cap necessitat; los tropicals l'hi fan tots y ab l'entrada tan dissimulada que jo mateix, després d'haberlo examinat ab mòlta detenció, tenintlo entre mas mans, un níu abandonat de bechs de coral, vaig creurer qu'era una bola macissa d'herba, fins que la cayguda d'un ou me tregué d'aquest error, descubrintme lo forat d'entrada naturalment clos. Cap auell del pays encasta excrements sobre son níu, y els bechs de coral hem vist que ho fan, y sens dupte ho farán, no per adornarlo, com creu lo Dr. Russ, sinó per allunyar ab sa mala olor, els monos, gats selvatjes, mustelas, ratas y altres animals de olfat fí. Ei fer los bechs de coral lo níu doble, tindrà segurament per objecte despistar á sos enemichs, que fixantse en l'habitació de sobre, única visible per estar destapada, creurán que la maynada ja ha volat, quan en realitat está bèn recullida en la de sota.

Si hagués sigut possible penetrar dintre de l'imaginació dels bechs de coral quan acompanyaban la cria vigilantla de pòr

que fos presa de sos enemichs, de segur que haguerem vist lo quadro representant lo sens fí d' animals de tota mena que saqueixen los frondosos boscos de las regións intertropicals; y aixó tal vegada mentres contemplaban sense cap mena de cuydado l' hipócrita animal que passejantse tot xano, xano, ó bè fent l' adormit espera que la presa se li atansi pera d' un bot saltarli á sobre, clavarli las unglas y escanyarla d' una mossegada.

Veus'aquí, á mon judici, la causa principal del fracás obtingut en los ensaigs d' aclimatació que vareig fer.

NOTA SOBRE LA PRESENCIA DE LA *EPIDOTA* EN EL TIBIDABO

PER D. N. FONT Y SAGUÉ, PBRE.

El proper macís del Tibidabo ens es ja prou conegut pe 'ls importants minerals y roques que conté d' origen metamórfich la major part. A n' els ja citats á n' aquestes mateixes planes ens hi cal afegir avuy la Epidota, que 's trova en relativa abundancia, encar que en fibres de petit tamany y color desde un vert clar á un vert quasi negre, en la regió compresa desde la vía del Funicular y 'l Manicomi de Nova Bethlem, qu' es precisament hont el metamorfisme 's presenta més caracterisat ab els potents filóns de Granatita ab hermosos granats cristallisats, y 'ls no menys importants de Anfibolita. Abdúes roques formen una potenta capa denticular entre les pissarres maclíferes. La Epidota 's troba en primer lloch en la fara de la formació, formant la Anfibolita verda barrejada ab gran quantitat de quars, qu' es com se troba en la pedrera de més amunt de Bellesguart, prop del fons del torrent de Bethlém.

Més amunt la Anfibolita no es de Epidota, sino de Horn-